

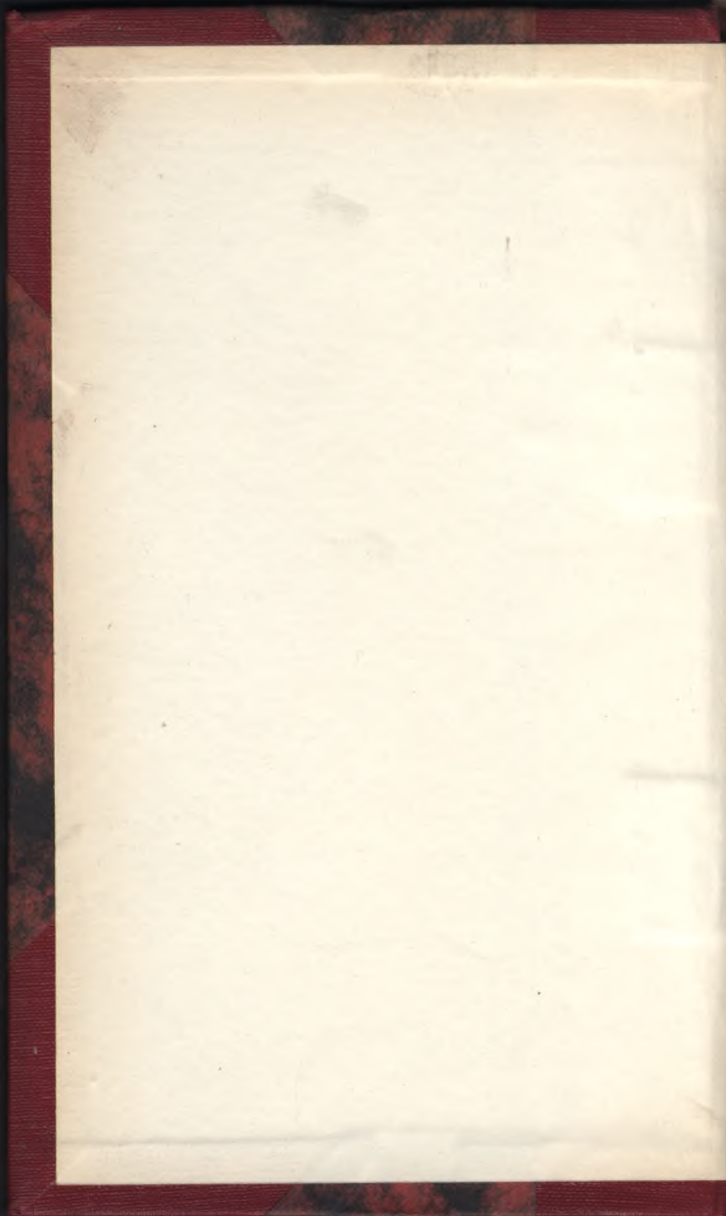
10.649

10

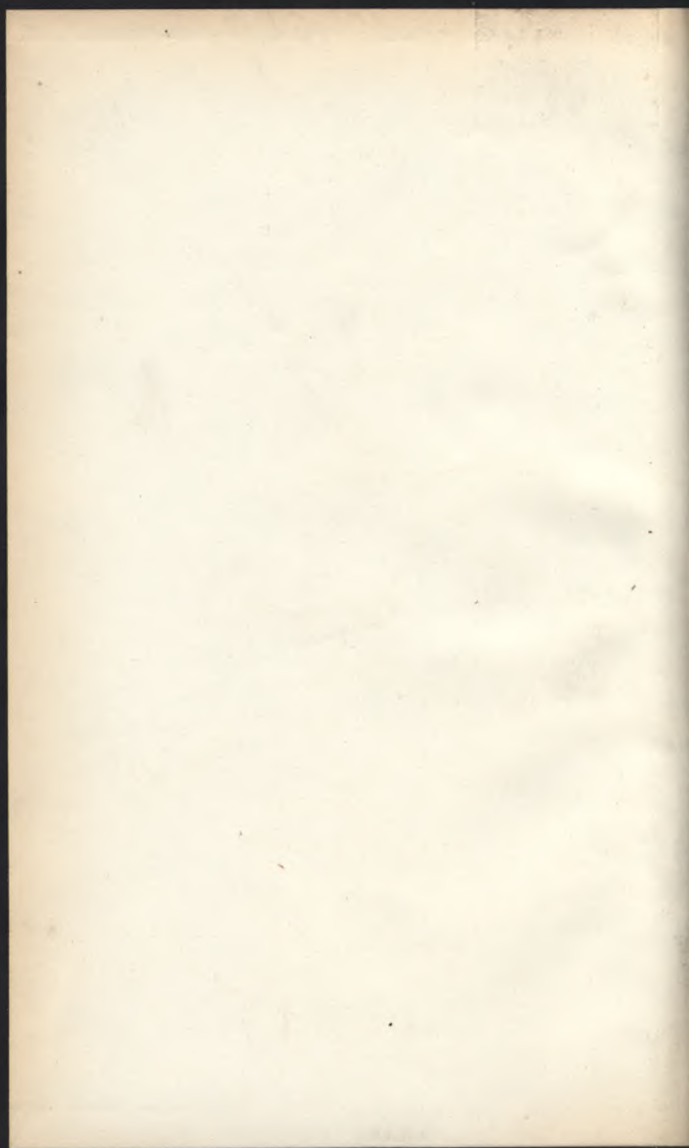
A

csődönkívüli
kényszeregyességi
értékesítés
eljárási szabályai

N.M.

10.549

MAGYAR TÖRVÉNYEK

A FRANKLIN-TÁRSULAT ZSEBKIDÁSAI

Szerkeszti: Dr. TÖREKY GÉZA, a budapesti kir. büntetőtörvényszék elnöke

A CSŐDÖNKÍVÜLI KÉNYSZEREGETESSÉGI ÉRTÉKESÍTÉS ELJÁRÁSI SZABÁLYAI

A csődönkívüli kényszeregetességi eljárásban az egyességi ajánlatra és az értékesítésre vonatkozó szabályok kiegészítése tárgyában
850/1931. M. E. sz. alatt kibocsátott rendelet

BEVEZETÉSSSEL ÉS MAGYARÁZATOKKAL ELLÁTTA

DR. SÁNDORFI KAMILL

EGYETEMI MAGÁNTANÁR,

A M. KIR. IGAZSÁGÜGYMINISZTERIUMBA BEOSZTOTT KIR. KÚRIAI BÍRÓ

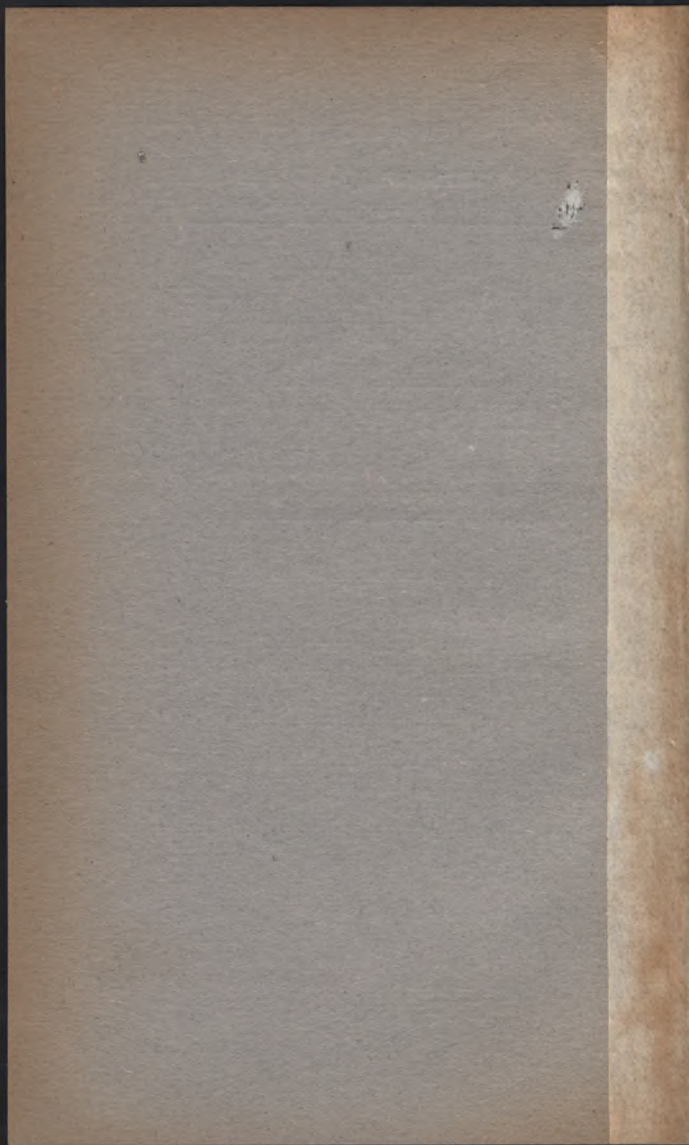

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

1931

MAGYAR TÖRVÉNYEK

A FRANKLIN-TÁRSULAT ZSEBKIADÁSAI

Szerkesztette: Dr. TÖREKY GÉZA, a budapesti kir. büntetőtörvényszék elnöke

A CSŐDÖNKÍVÜLI KÉNYSZEREGETESSÉGI ÉRTÉKESÍTÉS ELJÁRÁSI SZABÁLYAI

A csődönkívüli kényszeregetességi eljárásban az egyességi ajánlatra
és az értékesítésre vonatkozó szabályok kiegészítése tárgyában
850/1931. M. E. sz. alatt kibocsátott rendelet

BEVEZETÉSSSEL ÉS MAGYARÁZATOKKAL ELLÁTTA

DE SÁNDORFI KAMILL

EGYETEMI MAGÁNTANÁR,

A M. KIR. IGAZSÁGÜGYMINISZTERIUMBA BEOSZTOTT KIR. KÚRIAI BÍRÓ

BUDAPEST

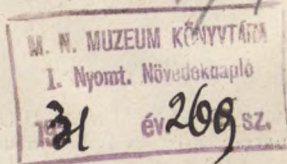
FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

1931

10.649 / 10

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

BEVEZETÉS.

A csődönkívüli kényszeregyességi eljárásról szóló 1410/1926. M. E. számú rendelet a kényszeregyességi eljárás szabályozásában nem teremtett nyugvópontot. A gazdasági életben a legutóbbi években tömegesen felmerülő csődönkívüli kényszeregyességi eljárások azt a meggondolást érelték meg, hogy a most fennálló jogszabályok a hitelezők érdekeit nem biztosítják eléggé. Különösen az a tapasztalat érvényesült széles körben, hogy az adósok a kényszeregyesség megkötése után visszanyert szuverenitásukkal sok esetben visszaélve, egy-két részlet egyességszerű teljesítése után a további fizetést abbahagyják, időközben azonban áruraktárukat vagy egyéb készleteiket felélik, úgy hogy ezen az úton a hitelezők lába alól kisiklik a fedezeti talaj. Gyakorlati tapasztalat volt az, hogy az egy-két részlet után a fizetést elmulasztó adós ellen vezetett végrehajtások eredményre nem vezetnek, csődeljárást pedig vagyonihiány okából nem lehetett kérni. Bizonyos, hogy a csődönkívüli kényszeregyességről és a csődtörvény egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló 1916: V. tc., amikor felhatalmazta a mi-

nisztériumot arra, hogy a csődönkívüli kényszeregyességet a törvényhozás további rendelkezéséig rendelettel szabályozza, nem az ilyen visszaélések feltételezéséből indult ki. A törvény annak miniszteri indokolásából kitűnően a becsületes adósnak a csőd romboló hatásaitól való megvédését célozta, másrészt a hitelezők részére az adós összetörése nélkül akarta biztosítani annak a hányadnak feltétlen kifizetését, amely követeléseik békés úton való elrendezésére mint kvóta jöhet figyelembe. Az indokolás szerint ennek a törvénynek az volt az alapgondolata, hogy: «A hitelezők túlnyomó többsége jól felfogott önértékből az adósnak viszonyaihoz mért elengedéseket, időhaladékat vagy más kedvezményeket biztosít, az így létesült egyességet a bíróság jóváhagyja, e jóváhagyás az egyességet az azt el nem fogadó hitelezőkkel szemben is kötelező erővel ruházza fel és az adóst az egyességen túlmenő kötelezettségei alól is mentesíti». Másrészt abból indult ki az indokolás szerint ez a törvény, hogy «a csődnyitás mind a közadósra, mind annak hitelezőire súlyos hátrányokkal jár, a közadós gazdasági létét úgyszólván teljesen megsemmisíti, mert hitelét teszi tönkre és mert keresetétől fosztja meg, amikor összes vagytonát és így a megélhetése forrásául szolgáló vagyont is a tartozások kiegyenlítésére fordítja». «A normális viszonyokba való átmenet — mondotta az indokolás — csak úgy történhetik meg zökkenés nélkül, ha a forgalomnak és nevezetesen a kereskedelmi

forgalomnak módja van arra, hogy a rendkívüli viszonyok folytán fizetési nehézségekkel küzdő adós a hitelezőkkel méltányos egyességre lépjen». Még élesebben dombozítja ki az indokolás a csődönkívüli kényszeregyességi eljárás célkitűzéseit, amikor annak fő indokát abban látja, hogy az adós a csődnnyitással járó áldozatok elkerülésével hitelezőivel csődön kívül végleg rendezkedjék és adósságaitól mentesülve új produktív tevékenységhez fogjon.

Kétségtelen tehát, hogy a csődönkívüli kényszeregyességi eljárás célja két gondolatban foglalható össze. Az egyik gondolat az, hogy a hitelezők bizonyos kvóta kapásával legalább követeléseik fő részét megkapják. A másik gondolat pedig az, hogy az adós a kvóta teljesítésével ne veszítse el üzleti gesztiójának önállóságát, ne helyeztessék büntetőtáborba, hanem továbbra is gazdasági alany maradhasson, aki az átmeneti nehézségeken a csődönkívüli kényszeregyességi eljárás kedvezményei révén átsegítve, még mindig életképes marad.

Ezeket az elgondolásokat azonban az elmúlt évek során beállott rendkívüli gazdasági viszonyok igen sokszor keresztetkértek. Megnőtt az önhibájukon kívül válságba került vállalkozások száma és a dekonjunktúra mellett világszerte pangás észlelhető a nagyközönség vevői képességében, az általános elszegényedés mellett a vevőközönség felvevőképessége megfogyatkozott és így egyébként igen erősen megalapozott cégek is a válság sodró árába kerültek. Olyan idők

ezek, amikor a csődönkívüli kényszeregyességi eljárás a maga jótevő gondolataival igen sokat segíthet a válságon és az átmeneti nehézségekből kiragadhatja a bajba ártatlanul került exisztenciákat. Csak ez a missziója lehet azonban a kényszeregyességi eljárásnak. Ezen túlterjedő missziója nem lehet, nem lehet tehát sima mód arra, hogy az adósok ezen a réven visszaéléseket kövessenek el és még a minimális kvóta fizetése alól is menekvést keressenek. Amelyik adós ilyen gondolatokkal teszi meg a kényszeregyességi ajánlatát, vagy amelyik adósnak vagyoni helyzete a minimális kvóta teljesítését sem teszi lehetővé, az nem méltó arra, hogy a csődönkívüli kényszeregyességi eljárás nagy jogkedvezményében, liberalizmusában részesüljön, az nem méltó arra, hogy a hitelezők vele szemben a részleges joglemondás terére lépjenek. Az ilyen adós részére nincs más hátra, mint a csődeljárás. Kétségtelen tehát, hogy ha az elmúlt évek során a jelenségek kóros visszaéléseket mutatnak fel, akkor a rendeletalkotó hatalomnak reá kellett magát szánnia arra, hogy a csődönkívüli kényszeregyességet visszavigye ahhoz a rendeltetéséhez, amelyet a törvény tűzött ki számára és a lehetőség szerint kiírta a megkötött kényszeregyesség után bekövetkező veszélyeket és elhárítsa a hitelezők feje felől azt a nagy gondot, amit nekik az olyan adósok okoznak, akik a csődönkívüli kényszeregyesség megkötése után visszaálló üzleti szuverenitásukat különféle mesterkedésekkel arra használják

fel, hogy a hitelezők követeléseinek kielégítését még kvótálisan is lehetetlenné tegyék vagyonuk elvonásával, vagyonuknak felélésével vagy egyébként idegen célokra fordításával. Ezt a védelmet kívánja a hitelezők részére megkonstruálni a csődönkívüli kényszeregyességi eljárásban az egyességi ajánlatra és az értékesítésre vonatkozó szabályok kiegészítése tárgyában 850/1931. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet.

I.

A csődönkívüli kényszeregyesség megkötése után felburjánzott visszaélések elhárítása a jogalkotó hatalmat már az elmúlt évek során is foglalkoztatta. Ehhez képest a 2180/1927. M. E. számú rendelet 7. §-a már akként rendelkezett, hogy az egyességben az adóst terhelő kötelezettségek teljesítéséig az üzletvitelnek — az Országos Hitelvédő Egylet beleegyezése esetében — az Országos Hitelvédő Egylet útján vagy más úton az adós költségére történő ellenőrzése is tüzetesen megállapítható. A bíró ilyen esetben hivatalból is felülvizsgálja, vajjon az ily megállapodás jogszerűség szempontjából jóváhagyható-e. Ha az adós a megállapodásokat megszegi, az egyességben kijelölt ellenőrző szerv, az OHE vagy a bejelentéssel élt hitelezők bármelyikének a kérelmére az ügyben eljáró bíró a vállalt kötelezettségek teljesítésének biztosítására ellenőrző közeget rendelhet ki, akit üzlet-

vitelre és pénzkezelésre is felhatalmazhat. Az ellenőrzés az egyességben vállalt kötelezettségek teljesítéséig tart ; a bíró azonban bármikor hivatalból is megszüntetheti, ha fenntartását a kötelezettségek teljesítésének biztosítására már nem látja szükségesnek.

Az adósnak a kényszeregyesség megkötése után a kényszeregyességben történt önkéntes hozzájárulás alapján történő üzletviteli ellenőrzés alá vétele mellett az eddigi jogszabályok további garanciákat is igyekeztek teremteni az egyességteljesítés kikényszeríthetése érdekében. A 6340/1927. M. É. számú rendelet 4. §-a a fakultatív értékesítési jogot állapította meg. E rendelet szerint az egyességben ki lehet kötni, hogy az adós részéről vállalt fizetési kötelezettség teljesítésének biztosítására az adós vagyonához tartozó dolgokra és jogokra nézve a hitelezőket — mások netán előbb szerzett jogainak sérelme nélkül — az Országos Hitelvédő Egylet részéről gyakorolható értékesítési jog illeti meg. Az ily megállapodás feltételeit az egyességben tüzetesen meg kell állapítani. Az Országos Hitelvédő Egylet kérelmére az értékesítésnek az egyesség értelmében leendő foganatosítását a kényszer-egyességi eljárásra illetékes bíróság rendeli el, éspedig általában királyi közjegyző közbenjöttével. E végből az egyességet a királyi közjegyzőnek kiadja. Amennyiben a kérelem az egyességben megállapított feltételektől eltérő értékesítési feltételek mellett történő értékesítésre irányul, a bíróság a kérelmezőt vagy az ennek részéről e célra

kiküldött külön hitelezői bizottságot, valamint az adóst lehetőleg rövid úton nyomban meghallgatja, az értékesítés feltételeit megállapítja és a kir. közjegyzővel közli. Ha a késedelem veszéllyel jár, vagy a vagyon értékesítése nagyobb sikert ígér, a bíró kérelemre az OHE vagy a hitelezői bizottság, illetőleg az adós meghallgatása után a kir. közjegyző kiküldésének mellőzésével egyéb értékesítési módhoz is hozzájárulhat.

A 6340/1927. M. E. számú rendelet most idézett rendelkezései sem nyújtanak a visszaélő adós ellen a hitelezők számára tökéletes védelmet. Az értékesítési jog kikötése ugyanis az adós hozzájárulásától függ, ha az egyességben nem járul hozzá az adós az értékesítési jog megalapításához, úgy a hitelezők ezzel a kedvezménnyel nem élhetnek. Mégis a gyakorlati tapasztalatok arra mutattak, hogy az értékesítési jogot ezen az alapon számos ízben kötötték ki. Sok megoldatlan kérdés keletkezett azonban ez értékesítési rendelkezés gyakorlati keresztülvitele körül s egyébként sem felelt meg ez a fakultatív jog a hitelezők érdekeinek, legelsősorban azért nem, mert ahhoz az adós hozzájárulása volt szükséges és nem volt megadva eddig az a jog, hogy a hitelezők ily hozzájárulás nélkül is elhatározhassák, illetőleg kérhessék az adós vagyonának a kvóta és az egyéb tételek kielégítése céljából kommerciális szellemben való értékesítését.

Az értékesítési jog intézményes kiépítése most történt meg, a csődönkívüli kényszer-

egyességi eljárásban az egyességi ajánlatra és az értékesítésre vonatkozó szabályok kiegészítése tárgyában 850/1931. M. E. szám alatt kibocsátott rendeletben.

Ami mindenekelőtt a most idézett rendelet kibocsátására szolgáló felhatalmazás körét és terjedelmét illeti, az 1916: V. tc. 1. §-a tudvalevően felhatalmazta a minisztériumot, hogy a csődönkívüli kényszer-egyességet ideiglenesen a törvényhozás további rendelkezéséig rendelettel szabályozza és a kiadandó rendeletét a szükséghez képest kiegészíthesse, módosíthassa, esetleg hatályon kívül is helyezhesse. Az 1410/1926. M. E. szám alatt a csődönkívüli kényszer-egyességi eljárásról kibocsátott rendelet ezek szerint a minisztérium által a szükséghez képest kiegészíthető lévén, a kényszer-egyességre nézve fennálló jogszabályok szabadon kiegészíthetők rendeleti úton oly tartalmú rendelkezésekkel is, amelyek a csődönkívüli kényszer-egyességi eljárásba az egyesség kikényszerítése érdekében az adós hozzájárulása nélkül is megfelelő rendelkezéseket iktatnak be.

A rendelet az értékesítési eljárást három vonatkozásban veszi szabályozás alá, meg-hagyván teljes épségben a fakultatív értékesítésre vonatkozó 6340/1927. M. E. sz. rendelet 4. §-ának vonatkozó rendelkezéseit, vagyis nem érintve a hitelezőknek és adós-nak azt a jogát, hogy az értékesítési jogot kikötés útján biztosítsák.

I. A rendelet mindenekelőtt részben újonnan szabályozza az adós egyességi ajánla-

tát, amelyet az 1410/1926. M. E. sz. rendelet szabályoz és az itt foglalt szabályozást kiegészíti azzal, hogy a kereskedő vagy az iparos kényszeregyességi ajánlatát úgy is előterjesztheti, hogy a kielégítési hányad szabályszerű felajánlása mellett egyúttal ajánlatot tesz arra is, hogy a végrehajtás alá vonható vagyonához tartozó dolgokat és jogokat mások jogainak sérelme nélkül, a hitelezők kielégítésének céljára értékesítés végett a hitelezők rendelkezésére bocsátja. Ez tehát az adós önkéntes elhatározásától, majd ez elhatározásnak a hitelezők által való elfogadásától, végül a bíró jóváhagyásától teszi függővé az értékesítést és abban különbözik a 6340/1927. M. E. sz. rendelet 4. §-án alapuló eddigi fakultatív értékesítési jogtól, hogy míg az utóbbit csak az eljárás végén, az egyességben lehetett kikötni és ehhez képest felajánlani is, addig most az adós már a kényszeregyességi eljárás megindítására irányuló kérelemmel, esetleg az eljárás során előterjesztett egyességi ajánlatában is előterjesztheti ezt a kívánságát, illetőleg ekként magában az egyességi ajánlatban már ajánlatot tehet vagyonának likvidálására.

II. Az értékesítési eljárás második új módozata a rendelet szerint az, hogy amikor a hitelezők többsége arról dönt, hogy a kereskedő vagy iparos részéről tett egyességi ajánlatban szabályszerűen felajánlott kielégítési hányadot, vagyis a kvótát elfogadja-e, az adós vagyonának az adós által értékesítés végett való felajánlása nélkül is

kimondhatja a hitelezők többsége, hogy az egyességi ajánlatot csak arra az esetre fogadja el, ha az adós értékesítés végett rendelkezésükre bocsátja a vagyonát. A gyakorlati helyzet eddig is az volt, hogy ha a hitelezők az egyességi ajánlatban foglalt kvóta mennyiségét s a fizetési határidőt nem tették kifogás tárgyává és az törvényszerű volt, még mindig mondhatták a hitelezők, hogy az egyességet nem kötik meg, illetőleg az egyességi ajánlatot nem fogadják el, mert nem bíznak az adós teljesítő készségében vagy teljesítőképességében. Ilyen esetben természetesen csak a csődeljárás következhetett. Az eddig fennállott jogszabályok mellett nem volt módjuk a hitelezőknek arra, hogy az adós vagyonára az alkotmányos feltételek megléte esetében reátehessék a kezüket. Az új rendelet szerint a hitelezők a kereskedő vagy iparos adós ajánlatának elfogadásával kapcsolatban elfogadási feltétel gyanánt állíthatják fel azt a követelményt, hogy az adós bocsássa a vagyonát rendelkezésükre. Ebben a kérdésben azonban a hitelezők elhatározása nem elegendő. Az adóst nem lehet megfosztani a védelem biztosítékaitól, nem lehet kiszolgáltatni a hitelezői elhatározás korlátlanságának. A rendelet szerint tehát a hitelezők kimondhatják ugyan, hogy az egyességi ajánlatot csak arra az esetre fogadják el, ha az adós vagyonát értékesítés végett rendelkezésükre bocsátja, azonban ehhez még bírói határozat is szükséges, amelyet az értékesítési határozat tárgyában

tárgyalás tartása után, szükség esetében bizonyítás felvétel után hoz meg a bíró. Ennek a bírói határozatnak pozitív irányban, vagyis az egyesség jóváhagyása és egyúttal az értékesítés elrendelése irányában érvényesülő alapvető feltételeiként a rendelet különféle kritériumokat állapít meg. Nevezetesen a bíró az értékesítést csak akkor rendelheti el, illetőleg értékesítést tartalmazó egyességet csak akkor hagyhat jóvá, ha az adós üzletvitele oly lényeges fogyatkozást vagy rendellenességet tüntet fel, amely kétségesse teszi, hogy a hitelezőkkel szemben az egyességet pontosan fogja teljesíteni vagy egyébként rendes üzletvitel mellett is üzleti viszonyait és a gazdasági helyzetet tekintve előrelátható, hogy üzletének folytatása nem fog azzal az eredménnyel járni, hogy az egyességben vállalt kötelezettségeit teljesíteni tudja. Magától értetődik, hogy negatív határozat esetében, vagyis ha a bíró az értékesítést tartalmazó hitelezői határozatot nem tartja teljesíthetőnek, a hitelezők kötelesek az egyességi ajánlatnak az értékesítés feltétele nélkül való elfogadása felől határozni.

III. Ezen a két fő típuson, vagyis az adós által értékesítéssel kapcsolatosan tett egyességi ajánlaton, továbbá ily ajánlat nélkül az eljárás folyamata alatt a hitelezők részéről kérhető értékesítési eljárásan kívül a rendelet az értékesítési eljárásnak harmadik típusát is megteremti. Amikor már a kényszeregyességi eljárás túljutott a kényszeregyesség megkötésén, a tapasztalatok

szerint a hitelezők még mindig imminens veszélyben lehetnek, sőt az igazi veszélyek tulajdonképpen ettől az időponttól, az egyesség jóváhagyásától válnak valóban fenyegetőkké. A fennálló jogszabályok szerint az eljárás folyama alatt az adós igen erős ellenőrzés alatt áll, még ügyletkötéseiben is nagy mértékben van korlátozva, a vagyonfelügyelő, az ellenőrző biztos, az ellenőrző bizottság már eddig is kiépített szervezete nagymértékben korlátozza az adós akcióképességét és az 1410/1926. M. E. számú rendelet 43. §-a karakterizálja legjobban az adós helyzetét, amikor azt mondja, hogy a vagyonfelügyelő köteles ugyan gondoskodni arról, hogy az adós üzlete, gazdasága vagy kenyérkeresete továbbfolytatható legyen, de csak a lehetőséghez képest, karakterizálja továbbá ugyanennek a rendeletnek 20. §-a, amely az adós rendelkező jogát erős megszorítások alá veti. Mindezen korlátozások alól az adós az egyesség bírói jóváhagyásával felszabadul, ez időpont után tehát az adós bona fidesére vannak bízva a hitelezők, akik ama nagy kérdés előtt állanak, fogja-e az adós a vállalt kötelezettségeket teljesíteni vagy végrehajtási és csődkerési represszáliákhoz kell-e nyúlniok. E kritikus időszakban tehát a hitelezők tulajdonképpen intézményes védelem nélkül állanak. Az új rendelet ebben a kritikus időszakban is gondoskodik a hitelező fokozottabb védelméről. A rendelet szerint a kereskedő vagy iparos részéről kért csődönkívüli kényszeregyességi eljárásban a be-

jelentéssel élt szavazásra jogosult hitelezőknek a tőkeösszeg szerint számított többsége akár az Országos Hítelvédő Egylet útján, akár közvetlenül a bíróságnál értékesítés elrendelését kérheti, ha az adós az egyességben vállalt kötelezettségének eleget nem tesz vagy az egyesség megkötése után egyéb olyan tények állapíthatók meg, amelyek az adott gazdasági helyzetet is mérlegelve nagymértékben valószínűvé teszik, hogy az adós az egyességben vállalt kötelezettségeit teljesíteni nem fogja. Ezzel tehát adva van a lehetőség arra, hogy a hitelezők az egyesség megkötése után is védekezhessenek az adós visszaélései ellen. A hitelezők ebbeli határozata azonban még nem elég, ahhoz, hogy az értékesítés szabályszerű határozatuk alapján elrendelhető legyen, bírósági határozat, jóváhagyás is szükséges. Ehhez képest a rendelet értelmében a bíró a kérelem tárgyában tárgyalást tart, amelyre nem csupán az addig ismert hitelezőket hívja meg, hanem az új hitelezőket is, vagyis azokat, akik a kényszeregyességi eljárás megindítása után szereztek az adós ellen követelést. Az értékesítés elrendelése tárgyában ez esetben a bíró még szigorúbb elvek szerint határoz, mint abban az esetben, ha az egyesség megkötése előtt kérték a hitelezők az adós hozzájárulása nélkül az értékesítés elrendelését. Erre az esetre is áll az a rendelkezés, hogy a bíró az érdekelteket meghallgatja és szükség esetében bizonyításfelvétel után minden körülmény szorgos mérlegelésével határoz. Lényeges különbség van azonban

az értékesítés elrendelésének feltételeit illetően ez egyesség utáni értékesítés és az egyesség megkötése előtt a hitelezők részéről előterjesztett kérelmen alapuló értékesítés között, míg ugyanis abban az esetben, ha a 3. § értelmében a hitelezők az egyességi ajánlat elfogadásának feltétele gyanánt állapítják meg az értékesítés feltételét, a tárgyalás során azt kell bizonyítani, hogy az adós üzletvitele oly lényeges fogyatkozást vagy rendellenességet tüntet fel, amely kétségesse teszi, hogy a hitelezőkkel szemben az egyességet pontosan fogja teljesíteni vagy egyébként rendes üzletvitel mellett is üzleti viszonyait és a gazdasági helyzetet tekintve előrelátható, hogy üzletének folytatása nem fog azzal az eredménnyel járni, hogy az egyességben vállalt kötelezettségeit teljesíteni tudja, addig az egyesség megkötése után kért értékesítésnél már tényeket kell bizonyítani, amely tények az adott gazdasági helyzetet is mérlegelve, nagymértékben valószínűvé teszik, hogy az adós az egyességben vállalt kötelezettségeit teljesíteni nem fogja.

II.

A rendelet II. fejezetében tüzetesen szabályozza az értékesítés és a befolyt vételár felosztása tárgyában való eljárást.

Ami mindenekelőtt az értékesítés szervét illeti, a bírói határozatban a bíró jelöli ki azt a szervet, aki vagy amely az értékesítést foganatosítja. Ez a szerv az Országos

Hitelvédő Egylet vagy annak díjtalan ellenőrzése mellett valamely más szerv vagy személy is lehet. Az értékesítést foganatósító szervet a bíró vagy a létrejött megállapodáshoz képest vagy a hitelezők javaslatához képest jelöli ki.

Magának a foganatósításnak fő principiuma az, hogy annak a vagyonfelügyelő meghallgatása után, nyilvános árverés útján vagy más alkalmas módon, minden esetben akként kell végbemennie, hogy különös gonddal kell ügyelni arra, hogy egyfelől a szakmabeli ipari és kereskedelmi vállalatok üzleti érdekei lehetőség szerint meg legyenek óva, másfelől a hitelezők érdekei a fennforgó lehetőségnek megfelelően biztosítva legyenek. A vagyonfelügyelő meghallgatása tehát mindenkor kötelező.

Arról is gondoskodik a rendelet, hogy az értékesítő szerv a befolyt és kifizetett összegekről a hitelezőnek kívánságára felvilágosítást adjon, az eljárás során bármikor számadást terjesszen elő, ha ezt a bíró szükségesnek találja és különösen jelentést és számadást terjesszen elő nem csupán az értékesítési eljárás teljes befejezése után, hanem az értékesítés megállapított idejének leteltével is.

Tüzetesen szabályozza a rendelet a befolyt vételár felosztását is. Az eddigi eljárási rend során a 6340/1927. M. E. számú rendeleten alapuló fakultatív értékesítési eljárás a vételárfelosztás tekintetében szabályokat nem tartalmazott. A felosztási

feltételeket eddig magának az egyességnek kellett tartalmaznia és az esetleges sérelmeket előterjesztés útján lehetett orvosolni. Amikor most már kényszerértékesítéssel is fogunk találkozni, a felosztás szabályozása elmaradhatatlan követelményként jelentkezik.

A rendelet álláspontja az, hogy az értékesítési eljárás során befolyt összegeket, és pedig mások netán előbb szerzett jogainak és a külön kielégítésre, valamint előnyös kielégítésre jogosultaknak sérelme nélkül a kényszeregyességi iratokból kitűnő hitelezők között kell, ugyancsak a vagyonsfelügyelő meghallgatásával, a kényszeregyesség értelmében felosztani, és pedig a kifogásolt, egyébként vitás vagy bizonytalan követelések visszatartása mellett, illetőleg a kifogásolt stb. követelések tekintetében keresetindítási kötelezettség közbeékelésével.

Úgyde az adós a kényszeregyességi eljárás megindítása után is folytatja, ha erősebb megkötöttség mellett is, a maga üzleti gesztióját, ügyleteket köt, követeléseket szerez, új adósságai keletkeznek és így, ha áruraktárát vagy egyéb vagyonát értékesítik, ezek az új hitelezők kétségtelenül szintén követelhetnek valamelyes kielégítést. Ezeknek az új hitelezőknek kielégítése a rendelet szerint kétféle módon történik. Ha az adós a kényszeregyességi eljárás megindítása után akár a vagyonsfelügyelő, akár az Országos Hitelvédő Egylet hozzájárulásával olyan ügyleteket köt, amelyek az üzlet továbbfolytatásához szükséges áruk

beszerzésére irányulnak, az ily ügyletek gyarapítják az adós vagyont, szélesebbé teszik a hitelezők kielégítésének lehetőségét, még a kényszeregyességi hitelezőket is, mert az adós vagyonának gyarapodása ezek javára is szolgál. Méltányos, hogy az ilyen új hitelezők követeléseit az értékesítési eljárás során teljes összegben való előnyös kielégítés illesse, amint eddig is az ily új követelések teljes összegükben nyertek kielégítést.

Más azonban a helyzet az olyan új tartozásokat illetően, amelyeket az adós a vagyonfelügyelő vagy az Országos Hitelvédő Egylet hozzájárulása nélkül létesített a kényszeregyességi eljárás megindítása után. Akár megtagadta ezek tekintetében az adós ellenőrzésére hivatott szerv a hozzájárulást, akár kikerülte az adós a hozzájárulás kérését, kétségtelen, hogy azok nem részesülhetnek oly terjedelmű jogvédelemben, mint azok a követelések, amelyek az ellenőrző szerv elbírálása szerint az üzletvitel szempontjából szükséges és hasznos jogcselekményekből keletkeztek. A rendelet tehát akként rendelkezik, hogy az adóssal a kényszeregyességi eljárás megindítása után ily hozzájárulás nélkül, de egyébként hatályosan kötött ügyletekből eredő követeléseket az értékesítési felosztásnál a kényszeregyességi hitelezőkkel egyenlő mértékben, vagyis kvótával, az egyességben megállapított hányaddal kell kielégíteni, de az ilyen új hitelezők követeléseit a kényszeregyességi eljáráson kívül követeléseik egész összege erejéig továbbra is fennmaradnak.

Nem érintik ezek a rendelkezések a szolgálati jogviszonyból eredő követelések ki-elégítésére fennálló szabályokat, amelyekre alább részletesen ki fogunk térni.

A rendelet meghatározza az értékesítő szerv feladatkörét. A 8. § idevágó rendelkezései szerint ilyen feladata, hogy az adós vagyont biztosítsa, fenntartásáról, esetleg gyümölcsöztetéséről az értékesítésig gondoskodjék, a vagyont értékesítse és az értékesítéssel kapcsolatos szerződési okiratokat aláírhasssa. Fontos rendelkezése itt a rendeletnek az, hogy az értékesítő szerv e végből az adós vagyont birtokába és kezelésébe veszi. Amíg tehát egyrészt az adós vagyont a hitelezők rendelkezésére bocsátja, addig másrészt az értékesítő szerv a bírói megbízás elnyerése után a hitelezők rendelkezésére bocsátott, de még az adós birtokában maradt vagyont valósággal is birtokába és kezelésébe veszi. Önálló felperességi jog is illeti az értékesítő szervet az adós vagyonához tartozó követelések és jogok érvényesítése végett.

III.

Az értékesítésnek az új rendeletben szabályozott új rendje mellett nem tartható fenn továbbra is a csődönkívüli kényszer-egyeségi eljárásról szóló 1410/1926. M. E. számú rendelet 84. §-ának 1. bekezdésében foglalt az a rendelkezés, hogy az egyességet jóváhagyó végzés jogerőre emelkedése után

az eljárást befejezetté kell nyilvánítani. A befejezetté nyilvánításnak ugyanis messze-
menő következményei vannak. Az eljárás
befejezése után az eddig fennállott jog-
szabályok értelmében az adós visszanyeri,
amennyiben fakultatív értékesítési jog nem
volt kikötve, teljes szuverenitását, felszaba-
dulva az egyességben vállalt kötelezettsé-
geken túlmenő tartozásai alól, további üz-
leti gesztiójában minden megkötöttség nél-
kül jár el, ezek szerint jogügyleteiben, így
adás-vételeiben stb. semmiféle korlátozás-
nak sincs alávetve. Ez a jogi helyzet most
megváltozik. Meg kell változnia, mert ha a
rendelet most módot ad arra, hogy a hite-
lezők a kényszeregyesség megkötése és
bírói jóváhagyás után is értékesítési javas-
lattal forduljanak a bírósághoz, ha továbbá
ez értékesítési javaslat alapján a bíróság
értékesítést rendelhet el az egyesség meg-
kötése után is, az adós részére többé nem
lehet fenntartani azt a kedvező jogi hely-
zetet, hogy az egyesség jóváhagyásával az
eljárást befejezetté kelljen nyilvánítani,
nem lehet nyomban visszaadni az egyesség
bírói jóváhagyásával teljes üzletviteli sza-
badságát. Ezeken a megfontolásokon alap-
szik a rendelet 10. §-a, majd a végrehajtási
eljárást szabályozó 11. §-a.

Ezek szerint az eljárást nem lehet rend-
szerint befejezetté nyilvánítani, mielőtt az
adós az egyességben vállalt kötelezettségé-
nek eleget tett, vagy mielőtt az adósnak
minden igénybevehető vagyont nem érté-
kesítették.

Ez alól az új szabály alól azonban több kivételt enged az új rendelet. Így előbb is befejezetté kell nyilvánítani az eljárást: 1. ha a hitelezők részéről támasztott értékesítési követelmény, illetőleg idevágó hitelezői határozat nyomán megtartott bírói tárgyaláson az adós megtagadja az eskü letételét arra, hogy a kényszeregyességi eljárás megindítása után mely követelések keletkeztek ellene, 2. ha a hitelezők az eddig fennállott jogszabályok alapján kikötött értékesítés gyakorlásáról való lemondásukat bejelentik a bíróságnak, 3. ha akár a fakultatíve kiköthető, akár a jelen rendelet értelmében kiköthető értékesítést az egyességben nem kötötték ki és az egyesség megkötésétől számítva nyolc hónap, legalább hatvan százalék felajánlása esetében pedig másfél év eltelt, 4. ha értékesítést nem kötöttek ki és az adós ellen a 11. § alapján végrehajtást kell elrendelni.

Kapcsolatos ezekkel a rendelkezésekkel az a probléma is, vajjon az új rendezés folytán mikor van végrehajtás kérésének helye. Az értékesítési eljárás elrendelésének megtörténte természetesen kizárja a végrehajtás elrendelhetését. Ha azonban nincs értékesítés elrendelve, a kényszeregyesség jóváhagyása után elvileg csak a befejezetté nyilvánítás után volna tulajdonképpen csak helye a végrehajtás elrendelésének. A rendelet mindazáltal módot ad arra, hogy a nemteljesítő adóssal szemben a kényszeregyesség jóváhagyása után már a befejezetté nyilvánítás előtt is lehessen

végrehajtási kérelmet előterjeszteni, mert méltánytalan volna, ha a nemteljesítő adóssal szemben is csak későbbi időszakokban válnék lehetségessé végrehajtás elrendelése. Ehhez képest a rendelet akként rendelkezik, hogy ha a kényszeregyesség jóváhagyása és a befejezetté nyilvánítás közötti időszakban az adós ellen végrehajtási kérelmet terjesztenek elő, a kérelem tárgyában, ha azt a bíró elrendelhetőnek látja, meg kell hallgatni tárgyaláson a kényszeregyességi eljárás hatálya alá eső hitelezőket, az adóst és az Országos Hitelvédő Egyletet és a végrehajtást csak akkor szabad elrendelni, ha a hitelezők ezen a tárgyaláson nem kérték az értékesítési eljárás elrendelését. Ha tehát ily kérelmük folytán a bíróság értékesítést rendel, önmagától elesik a végrehajtási kérelem, ha pedig nem rendel értékesítést, elbírálja érdemben a végrehajtás elrendelése iránt előterjesztett kérelmet.

IV.

A 850/1931. M. E. sz. rendelet elvileg csupán kereskedő vagy iparos csődönkívüli kényszeregyességére terjed ki, más foglalkozású adósok kényszeregyességei tekintetében tehát általában nem nyer alkalmazást. Mégis vannak a rendeletnek olyan rendelkezései, amelyek nem csupán kereskedő vagy iparos csődönkívüli kényszeregyességi ügyekben nyernek alkalmazást, hanem egyéb foglalkozású személyek kényszeregyességében is. Így a rendelet III. fejezetének 10. és

11. §-ában, továbbá a 13. és 14. §-ában, végül 15. §-ának második mondatában foglalt rendelkezések minden kényszeregyességi ügyre, tehát nem csupán a kereskedő és iparos kényszeregyességi ügyeire terjednek ki.

Nem nyernek alkalmazást a rendelet rendelkezései azokra a csődönkívüli kényszeregyességi ügyekre, amelyekre vonatkozóan az eljárás megindítására irányuló kérelmet a rendelet életbelépése előtt adták be.

A m. kir. minisztériumnak 850/1931. M.E. számú rendelete a csődönkívüli kényszeregyességi eljárásban az egyességi ajánlatra és az értékesítésre vonatkozó szabályok kiegészítése tárgyában.

A m. kir. minisztérium a csődönkívüli kényszeregyességi eljárásról szóló 1410/1926. M. E. sz. rendelet kiegészítéseként a csődönkívüli kényszeregyességről és a csődtörvény egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló 1916 : V. tc. 1. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli :

I. Kényszeregyességi eljárás az adós vagyonának értékesítés végett igénybevételeivel.

1. §. Kereskedő vagy iparos csődönkívüli kényszeregyességi eljárás megindítása iránt beadott kérvényében vagy az eljárás során egyességi ajánlatát úgyis előterjesztheti, hogy a kielégítési hányad szabályszerű felajánlása mellett egyúttal ajánlatot tesz arra is, hogy a végrehajtás alá vonható vagyonához tartozó dolgokat és jogokat — mások jogainak sérelme nélkül — a hitelezők ki-

elégítésének céljára értékesítés végett a hitelezők rendelkezésére bocsátja.

Ilyen egyességi ajánlat elfogadása esetében az egyességben meg kell állapítani az értékesítés idejét és módozatait is.

Ez a § nem érinti a kényszeregyességi eljárásnak az 1410/1926. M. E. számú rendelettel szabályozott megindítására vonatkozó kérelem kellékeit. A most idézett rendelet 4. §-a szerint az egyességi ajánlatot az adós a kérvénnyel köteles előterjeszteni, az 5. §. szerint azonban az eljárás során, annak későbbi szakában módosított egyességi ajánlatot is terjeszthet elő.

A jelen § értelmében az alapeljárási rendelet egyességi ajánlata annyiban módosulhat, hogy a törvényszerű kielégítési hányad szabályszerű felajánlásán felül szükségesi fizetési határidőmegjelölés, tehát az alaprendelet 6. §-ának második bekezdése 1. pontjában említett nyolc hónap, illetőleg negyedik bekezdésében említett másfél év mint fizetési határidő megjelölése elmarad és az adósnak e §. szerint e helyett az a joga van, hogy likvidálási ajánlatot tegyen.

A rendelkezésrebocsátással még nem megy át a rendelkezési jog a hitelezőkre, amennyiben ehhez az egyesség bírói jóváhagyása szükséges, valamint az is, hogy a bíró az igénybevehető vagyon értékesítésének fogatosítását is elrendelje (2. §). Az értékesítendő vagyon tényleges átvétele a 8. § értelmében az értékesítéssel megbízott szerv részéről történik, nem pedig a hitelezők részéről, mert a 8. §. szerint az adós vagyonát az értékesítő-szerv veszi birtokába és kezelésébe.

Az értékesítés nem csupán a kvótális kielégítésben részesülő hitelezők javára történik, hanem természetesen a külön kielégítésre vagy előnyös kielégítésre jogosult hitelezők javára is, a 4. §-ban említett új hitelezők pedig, vagyis azok a hitelezők, akik a kényszeregyességi eljárás megindítása után szereztek az adós ellen követelést, a 7. § rendelkezéseihez képest nyernek kielégítést.

Az egyességi ajánlatban célszerű lesz javas-

latokat tenni az értékesítés ideje és módozatai tekintetében is, mert ezeket is az egyességben kell megállapítani. A nyolchónapi, illetőleg másfél évi fizetési határidő a jelen rendelettel szabályozott eljárások során természetesen nem nyer alkalmazást, mert mihelyt az értékesítést foganatosította az értékesítő szerv, foganatosítani kell a felosztást is (6. §).

Az értékesítési eljárásba csak olyan, az adós vagyonához tartozó dolgok és jogok vonhatók be, amelyek a fennálló jogszabályok értelmében végrehajtás alá vonhatók. Ennélfogva a hitelezőknek az egyességi ajánlat elbírálásakor azt is vizsgálat tárgyává kell tenniük, vajjon nincs-e az adós által felajánlott dolgok között olyan vagyontárgy, amely végrehajtás alá nem vonható.

2. §. Az értékesítésre is kiterjedő egyesség (1. §) jóváhagyása tárgyában a bíró az 1410/1926. M. E. számú rendelet értelmében határoz és az egyesség jóváhagyása esetében az adós igénybevehető vagyona értékesítésének foganatosítását is elrendeli.

A jóváhagyott egyességről szóló hirdetményben azt is meg kell említeni, hogy a bíró az adós igénybevehető vagyonának értékesítését rendelte el és jelezni kell az értékesítésre megállapított módozatok lényeges tartalmát is.

Az 1. §-on alapuló egyesség jóváhagyása tárgyában a bíró ugyanúgy határoz, mint a rendes kényszeregyesség tárgyában, ezek szerint itt is irányadó az 1410/1926. M. E. számú rendelet IX. fejezete, kivéve a fizetési határidőkre vonatkozó rendelkezéseket. Ennél az értékesítési eljárásnál nem jönnek figyelembe az 1410/1926. M. E. számú rendeletben megszabott fizetési határidők, vagyis a nyolc hónap, illetőleg másfél év, mert ez a rendelet az 1. § második bekezdésében a hitelezők és az adós egyességére bizza az értékesítés idejének meghatározását is, ebben a

tekintetben időbeli megkötést, határt nem tartalmaz és így az értékesítés gyakorlati keresztülvitelénél mód van az értékesítés idejének nyolc hónagnál, illetőleg másfél évnél hosszabb határidőben való megállapítására is, ha ahhoz a bíró hozzájárul. Igaz, hogy a jelen § akként rendelkezik, hogy a jóváhagyás tárgyában a bíró az 1410/1926. M. E. számú rendelet értelmében határoz és ennek a most idézett rendeletnek 81. §-a a fizetési határidőt limitálja, ez a rendelkezés azonban ennél az értékesítési eljárásnál nem nyer alkalmazást, mert az 1. § értelmében az értékesítés idejét az egyességben kell megállapítani, és pedig szabadon.

A jóváhagyás tárgyában hozott bírói határozatot az 1410/1926. M. E. számú rendelet 81. §-ának utolsó bekezdése, illetőleg 12. §-a értelmében hirdetménnyel kell közzétenni. A hirdetmény lényeges tartalmára nézve jelezni kell az értékesítésre megállapított módokzatok lényeges tartalmát és ezek körében természetesen az értékesítés idejét is.

Az igénybevehető vagyon ugyanazt jelenti, mint az 1. § értelmében a végrehajtás alá vonható vagyon.

3. §. A kereskedő vagy iparos részéről tett egyességi ajánlatban szabályszerűen felajánlott kielégítési hányad elfogadásával kapcsolatban a hitelezőknek az ajánlat elfogadásához megkívánt többsége (1410/1926. M. E. sz. rendelet 75. §) — ha az adós a vagyonát értékesítés végett a hitelezőknek előzetesen nem ajánlotta is fel — kimondhatja, hogy az egyességi ajánlatot csak arra az esetre fogadja el, ha az adós vagyonát (1. §) értékesítés végett rendelkezésükre bocsátja. A határozatban az értékesítés idejét és módokzatait is meg kell állapítani.

Ha az adós kényszeregyességi ajánlatát a hitelezők szabályszerű többsége az előbbi

bekezdésben említett értékesítés feltételével fogadta el és az eljárás megszüntetésére vagy az egyesség jóváhagyásának megtagadására az 1410/1926. M. E. sz. rendelet értelmében ok nincs, a bíró, amennyiben ily értékesítési határozat a kötelező magán-egyességi eljárás során jött létre, az egyesség és a hitelezői határozat tárgyalása végett legfeljebb a nyolcadik napra — el nem halasztható — határnapot tűz ki, erre a hitelezők képviselőjében — ideértve az iratokból ismeretes külön jogot szerzett hitelezőket is — az Országos Hitelvédő Egyletet, továbbá az adóst, a vagyonfelügyelőt megidézi s a jóváhagyás kérdésében a megjelentek meghallgatása és szükség esetében bizonyítás felvétele után minden körülmény szorgos mérlegelésével, lehetőleg nyomban, de legfeljebb további nyolc napon belül megtartandó újabb tárgyaláson végzéssel határoz, amelyet a tárgyaláson kihirdetés útján kell az érdekeltekkel közölni. A végzést a meg nem jelentekkel kézbesítés útján nem kell közölni.

Az egyesség jóváhagyásának és egyúttal az értékesítés elrendelésének a jelen § alapján abban az esetben van helye, ha az adós üzletvitele oly lényeges fogyatkozást vagy rendellenességet tüntet fel, amely kétséges teszi, hogy a hitelezőkkel szemben az egyességet pontosan fogja teljesíteni vagy egyébként rendes üzletvitel mellett is üzleti viszonyait és a gazdasági helyzetet tekintve előrelátható, hogy üzletének folytatása nem fog azzal az eredménnyel járni, hogy az

egyességben vállalt kötelezettségeit teljesíteni tudja.

Ha a bíró az adós vagyonának a hitelezők által kívánt értékesítését elrendelhetőnek nem találja, a jóváhagyást megtagadja.

A jóváhagyó vagy a jóváhagyást megtagadó határozat ellen kihirdetésétől számított 3 nap alatt előterjesztésnek van helye a kir. törvényszék tanácsához, amely az előterjesztés tárgyában 8 nap alatt határoz; határozata ellen fellebbevitelnek nincs helye.

Ha a bíró a jóváhagyást megtagadó határozatot a tárgyaláson nyomban kihirdeti, végzésének jogerőre emelkedése után a hitelezőket s a többi érdekeltet legfeljebb nyolc napra tárgyalásra idézi, amelyen a hitelezők az egyességi ajánlatnak az értékesítés feltétele nélküli elfogadása felől határoznak. A tárgyaláson nyomban ki nem hirdetett határozatot a bíró az érdekeltekkel írásban közli s őket a jogerő bevétele után legfeljebb a nyolcadik napra tárgyalás végett megidézi. Ha az el nem halasztható tárgyaláson a hitelezők szabályszerű többsége (1410/1926. M. E. sz. rendelet 75. §) az egyességi ajánlatot értékesítés nélkül elfogadja, a bíró az egyességet az értékesítés mellőzésével jóváhagyja; ellenkező esetben az eljárást meg kell szüntetni.

E § rendelkezései előfeltételként állítják fel, hogy a kereskedő vagy iparos részéről tett egyességi ajánlat teljesen szabályszerű legyen, vagyis megfeleljen az 1410/1926. M. E. számú rendelet, valamint az ezt kiegészítő és módosító rendeletek rendelkezéseinek.

Míg az 1. § az adós részéről egyességi ajánlatában önkéntesen, sua sponte előterjesztett értékesítési ajánlatot szabályozza, addig ez a § ennek hiányában is megállapítja a hitelezőknek azt a jogát, hogy az egyességi ajánlat elfogadását ahhoz a feltételhez fűzzék, ha az adós végrehajtás alá vonható, vagyis igénybevehető vagyont értékesítés végett rendelkezésükre bocsátja. Ilyen esetben természetesen az értékesítés ideje és módzatai tekintetében a hitelezők az adóstól függetlenül határoznak. Ebbeli határozatuk azonban tárgyalás végett a bíró elé kerül.

Ily határozatot a hitelezők nem csupán a kötelező magánegyességi eljárás során hozhatnak, hanem ennek sikertelensége esetében a bírói eljárás során is.

Az egyesség és a hitelezői határozat tárgyalását kitűző végzésben a hitelezői határozatot közölni kell a megidézendőekkel, hogy annak tárgyában a kitűzött határnapon nyilatkozhassanak. Ez az előzetes közlés annál inkább szükséges, mert a kitűzött határnapot nem lehet elhalasztani a rendelet szerint. Nincs azonban kizárva, hogy az első határnap után újabb tárgyalási határnap is tűzessék, mert ezt a bizonyításfelvétel érdeke is megköveteli. A tárgyalási határnap el nem halaszthatása tehát csak annyit jelent, hogy a kitűzött határnapot érdemleges tárgyalás nélkül elhalasztani nem lehet.

Az üzletviteli lényeges fogyatkozások vagy rendellenességek bizonyítása nélkül értékesítés a jelen § alapján nem rendelhető el.

Pusztán gyanú, távoli indíciumok tehát nem elégségesek, bizonyítani kell, hogy az adós üzletvitel az itt megjelölt lényeges fogyatkozást vagy rendellenességet tünteti fel, illetőleg hogy egyébként rendes üzletvitel mellett is és a gazdasági helyzetet tekintve előrelátható, hogy üzletének folytatása nem biztat azzal az eredménnyel, hogy vállalt kötelezettségeit teljesíteni tudja. A bizonyítás legcélszerűbben szakértői vélemény útján történhetik.

A bírói jóváhagyás megtagadása esetében annak jogerőre emelkedése után a hitelezők

újabb határozatot kötelesek hozni az egyességi ajánlatnak az értékesítés feltétele nélkül való elfogadása felől. A kitűzött tárgyaláson a hitelezőknek az 1410/1926. M. E. számú rendelet 75 §-ának megfelelő szabályszerű többsége hoz határozatot.

A jelen § alapján a tárgyaláson meghozott végzést csak kihirdetéssel kell közölni. Kézbesítésnek csak a tárgyaláson nyomban ki nem hirdetett végzés tekintetében van helye.

4. §. Kereskedő vagy iparos részéről kért csődönkívüli kényszeregyességi eljárásban a bejelentéssel élt szavazásra jogosult hitelezőknek a tőkeösszeg szerint számított többsége a jelen rendeletben meghatározott eseteken kívül és a 6340/1927. M. E. sz. rendelet 4. §-ában említett egyességi kikötés nélkül is az Országos Hitelvédő Egylet útján vagy a bíróságnál kérheti az értékesítés elrendelését, ha az adós az egyességben vállalt kötelezettségének eleget nem tesz vagy az egyesség megkötése után egyéb olyan tények állapíthatók meg, amelyek az adott gazdasági helyzetet is mérlegelve nagymértékben valószínűvé teszik, hogy az adós az egyességben vállalt kötelezettségeit teljesíteni nem fogja.

A hitelezőknek a kérelemhez szükséges határozatában meg kell állapítani azt is, hogy mely időben s milyen módozatok szerint kívánják az értékesítést foganatosítani. A kérelemhez lehetőleg mellékelni kell azoknak a hitelezőknek az adós által aláírt jegyzékét, akik a kényszeregyességi eljárás megindítása után szereztek az adós ellen követelést (új hitelezők).

A bíró a kérelem tárgyában a 3. §-ban foglalt rendelkezéseknek megfelelően tárgyalást tart, amelyre meghívja azokat az ismert és a hivatalos lapban közzéteendő hirdetmény útján azokat az ismeretlen hitelezőket is, akik a kényszeregyességi eljárás megindítása után szereztek az adós ellen követeléseket, az adóst pedig azzal a figyelmeztetéssel idézi meg, hogy őt a tárgyaláson az említett hitelezők követelései tekintetében eskü alatt fogja kihallgatni s ha az új hitelezők jegyzéke a kérelemhez mellékelve nem volt, azzal a felhívással, hogy a jegyzéket a tárgyalásra hozza magával.

A bíró a tárgyaláson az adóst kihallgatja arra nézve, hogy a kényszeregyességi eljárás megindítása után mily követelések keletkeztek ellene. A bíró az adóstól erre a vallomásra esküt (fogadalmat) vehet ki. Ha a vagyonsfelügyelő, az OHE vagy valamelyik régi hitelező az új hitelezők jegyzékébe felvett követelés ellen kifogással él, a kifogást jegyzőkönyvbe kell foglalni. A kifogásolt követelésekre a 6. § 2. bekezdését kell alkalmazni. A bíró a tárgyalás eredményéhez képest a rendelet 3. §-ának megfelelő alkalmazásával az értékesítés elrendelése tárgyában határoz. Ha az adós az eskü (fogadalom) letételét megtagadja, az egyességi eljárást meg kell szüntetni (1410/1926. M. E. sz. r. 85. §).

Ez a § az egyesség megkötése után, tehát utólagosan kérhető értékesítést szabályozza. Az eddigi eljárási rend nem adott módot arra, hogy a kényszeregyesség megkötése után, amennyi-

ben az értékesítési kikötést nem tartalmazott, a hitelezők értékesítést kérhessenek és legfeljebb végrehajtást vagy csődöt kérhettek a nem teljesítő adós ellen. A jelen § azonban módot ad arra, hogy a hitelezők, kereskedő vagy iparos csődönkívüli kényszeregyességi ügyében a kényszeregyesség bírói jóváhagyása után is kérhessenek értékesítési eljárást.

Ily határozathoz a bejelentéssel élt szavazásra jogosult hitelezőknek a tőkeösszeg szerint számított többsége szükséges. A 3. §-nál viszont az 1410/1926. M. E. sz. rendelet 75. §-a szerint többség szükséges.

Ennek az értékesítésnek még akkor is helye lehet, ha az adós az egyességben vállalt kötelezettségének eleget tesz ugyan a lejáratokkor, de a jövőbeli teljesítésekre nézve nem nyújt elegendő garanciát, vagyis ha az egyesség megkötése után olyan tények állapíthatók meg, amelyek a jövőbeli teljesítés elmaradását nagy mértékben valószínűvé teszik.

Ennél az utólagos értékesítésnél nagy súllyal lép előtérbe a kényszeregyességi eljárás megindítása után követeléseket szerző hitelezők, a rendelet nomenclaturája szerint az «új hitelezők» kérdése. Az ilyen hitelezők, akik a szorosan vett kényszeregyességi eljárásban mint hitelezők még nem szerepeltek, az 1410/1926. M. E. számú rendeleten alapuló eljárásban teljes összegben nyerne kielégítést, rájuk a kényszeregyesség joghatálya nem terjed ki. Ez a helyzetük most a kielégítés összegszerűsége tekintetében részben módosulást szenved a jelen rendelet 7. §-ának rendelkezéseivel. Ez azon a megfontoláson alapszik, hogy aki a jelen rendelet életbelépése után olyan adósnak hitelez, aki kényszeregyességi eljárás alatt áll, annak számot kell vetnie azzal, hogy bizonyos követelései nem ronthatják a kényszeregyesség hatálya alá tartozó hitelezők kielégítésének kilátásait, kedvező lehetőségeit.

A hitelezőknek a jelen §-ban szabályozott értékesítésére irányuló szabályszerű kérelmüket vagy közvetlenül a kényszeregyességi bírónál kell előterjeszteniök, vagy az Országos Hitelvédő Egylet

útján kell a bírósághoz juttatniok. Magához ehhez a kérelemhez is lehetőleg mellékelni kell már az új hitelezőknek az adós által aláírt jegyzékét, de ha az adós ilyen jegyzék kiállítására, illetőleg aláírására nem hajlandó, ez nem akadályozza az eljárásnak, mert ezek az új hitelezők a tárgyalásra hirdetményi idézést kapnak, a hitelezők követeléseinek tekintetében a bíróság a tárgyaláson az adóst eskü alatt kihallgatja és egyébként is azzal a felhívással idézi, hogy a jegyzéket a tárgyalásra hozza magával.

Míg az 1410/1926. M. E. számú rendelet 17. §-a szerint a felek eskü alatti kihallgatásának és egyességi eskünek nincs helye, addig a jelen esetben a bíróság az eskü alatt kihallgatott adóstól esküt is vehet ki. Ily esetben az eskü letételének megtagadása az egyességi eljárás megszüntetését vonja maga után, ez a § ennél fogva az idézett alaprendeletnek az eljárás megszüntetését szabályozó 85. §-át is kiegészíti.

II. Eljárás az értékesítés és a befolyt vételár felosztása tárgyában.

5. §. Az értékesítés tárgyában a jelen rendelet értelmében hozott bírói határozatban a hitelezők javaslatához vagy a létrejött megállapodáshoz képest meg kell jelölni, hogy az értékesítést az Országos Hitelvédő Egylet vagy annak díjtalan ellenőrzése mellett valamely más szerv (személy) foganatosítja. A foganatosításnak a vagyongazdálkodó meghallgatása után, nyilvános árverés útján vagy más alkalmas módon, minden esetben akként kell végbemennie, hogy különös gonddal kell ügyelni arra, hogy egyfelől a szakmabeli ipari és kereskedelmi vállalatok üzleti érdekei lehetséges

szerint meg legyenek óva, másfelől a hitelezők érdekei a fennforgó lehetőségnek megfelelően biztosítva legyenek.

Az értékesítéssel megbízott szerv az értékesítés során befolyt és a kifizetett összegekről a hitelezőnek kívánságára felvilágosítást köteles adni.

Az értékesítéssel megbízott szerv az értékesítés megállapított idejének leteltével az eredményről haladéktalanul köteles jelentést tenni és számadást előterjeszteni a bírónak. A bíró bármelyik érdekelt indokolt kérelmére, szükség esetében hivatalból is az értékesítési eljárás során bármikor jelentés tételére és számadás előterjesztésére utasíthatja az értékesítéssel megbízott szervet.

Ha az értékesítéssel a jelen rendelet alapján megbízott szerv megbízatásáról lemond, vagy ha az értékesítést gátló más akadály merül fel, erről a bírónak jelentést kell tenni. Ilyen esetben a bíró tárgyalást tűz ki, arra az érdekelteket hirdetmény útján, az Országos Hitelvédő Egyletet és az adóst végzéssel megidézi s a tárgyalás eredményéhez képest vagy új szervet bíz meg az értékesítéssel, vagy pedig, ha azt látja, hogy az adós az értékesítési eljárást meghiusítani törekszik, vagy hogy az adós vagyonából az előnyös és a külön kielégítésre jogosult hitelezők kielégítése után a többi hitelezők részére számottevő kielégítési alap nem maradna, a kényszeregyességi eljárást befejezettnek nyilvánítja.

Az értékesítéssel nem csupán az Országos Hitelvédő Egylet bízható meg, hanem a hitelezők

javaslatához vagy a létrejött megállapodáshoz képest más szerv (személy) is, megbízható tehát az OHE, továbbá más szerv, végül személy is. A rendeletben e vonatkozásban említett «szerv» alatt tehát személyt is kell érteni. Utóbbi esetben azonban ezzel a más szervvel szemben az Országos Hitelevédő Egyletet ellenőrzési jog illeti meg, amely ellenőrzésért azonban díj nem jár.

Az értékesítés vezető elve mind a három fajta értékesítésnél, tehát a jelen rendelet értelmében az eljárás alatt az adós részéről felajánlott vagy a hitelezők részéről kért, illetőleg az egyesség után kért értékesítésnél is, hogy az értékesítés fogyanatosítását illetően mindenkor meg kell hallgatni a vagyonfelügyelőt. Jogorvoslat nem illeti ugyan a vagyonfelügyelőt a meghallgatásának elmulasztása miatt, mert erre az alaprendelet 90. §-a nem ad módot, azonban kétségtelen, hogy fennáll a vagyonfelügyelő javára is az a jog, hogy kérvényi úton a kényszeregyességi bíróhoz forduljon, aki az eljárás rendje érdekében jogosult lesz megfelelően intézkedni.

A hitelezőt az értékesítési eljárás rendjén a befolyt és kifizetett összegek tekintetében felvilágosításkérési jog illeti meg.

A jelen § szerint a fogyanatosításnak «nyilvános árverés útján vagy más alkalmas módon» kell történnie. A fogyanatosítás módjának meghatározása azonban elsősorban az egyességre (1. § második bek., 3. § első bek. utolsó mondata) tartozik, illetőleg a 4. § esetében és az egyesség jóváhagyása után javasolt értékesítés esetében, a 4. § második bekezdése szerint, a hitelezők határozatában kell az értékesítés fogyanatosításának módját megjelölni, illetőleg az ebben a tárgyban hozott bírói határozatban is. A fogyanatosítás módja tehát nem határozható meg az értékesítő szerv által.

A § harmadik bekezdése értelmében az értékesítő szerv nem csupán végszámadást köteles előterjesztetni, valamint bírói felhívásra időközi számadást is, hanem abban az esetben, ha az értékesítésnek az egyességben, illetőleg bírói

határozatban megállapított határideje letelt, de még az értékesítés egészben vagy részben nem történt meg, már akkor, vagyis a határidő letelével köteles az eddigi eredményről jelentést és számadást előterjeszteni. Ha tehát az értékesítés a meghatározott időn belül nem történt meg, a jelen § utolsó bekezdésének második mondata értelmében az értékesítő szerv ebbeli jelentése folytán tárgyalást kell tartani.

A § utolsó mondata értelmében befejezetté nyilvánításnak van helye, ha a bíró a jelentésből azt látja, hogy az adós megghiusítani törekszik az értékesítési eljárást, vagy ha kitűnik, hogy az előnyös és a külön kielégítésre jogosult hitelezők kielégítése után nem marad alap a többi hitelezők részére.

6. §. Az értékesítési eljárás során befolyt összegeknek a kényszeregyesség értelmében a kényszeregyességi iratokból kitűnő jogosult hitelezők között való felosztását — a vagyonfelügyelő meghallgatásával — az Országos Hitelvédő Egylet foganatosítja mások netán előbb szerzett jogainak s a külön kielégítésre, valamint előnyös kielégítésre jogosultaknak sérelme nélkül.

A kényszeregyességi eljárás során kifogásolt vagy egyébként vitás vagy bizonytalan követelések fedezetére az értékesítés során befolyt összegből a felosztáskor a megfelelő részt vissza kell tartani, ha a hitelező a befolyt összeg felosztása előtt kimutatja, hogy követelése iránt a keresetet megindította és a biztosítást a bíró végzéssel elrendeli. Ily biztosítást akkor kell elrendelni, ha a hitelező kéri és követelését valószínűsíti.

A felosztás foganatosítása előtt a felosztószerv a kifogásolt, vitás vagy bizonytalan

követelésekkel bíró hitelezőket felhívni köteles, hogy amennyiben a hitelező a kereset megindítását a felosztás foganatosításáig ki nem mutatja vagy a felosztásból követelésükre jutó összeg visszatartását a jelen § értelmében a bíró el nem rendeli, követelése a felosztás során figyelmen kívül marad. A felosztást az erre vonatkozó felhívásnak elküldésétől számított 30 napon belül csak annyiban lehet foganatosítani, amennyiben ez a kifogásolt, vitás vagy bizonytalan követelésre eső összeg biztosításának sérelme nélkül lehetséges.

Amennyiben a külön kielégítésre jogosult hitelező nem a külön kielégítési alaphól nyert kielégítést, a külön kielégítési jog azon összeg erejéig és abban az arányban, amelyben a külön kielégítésre jogosult hitelező ily módon kielégítést kapott, átszáll a többi jogosult hitelezőre. Ha az átszálló külön kielégítési jog telekkönyvbe bejegyzett jog, átszálló része erejéig hitelezőként a jogosított hitelezők képviselőjére hivatott Országos Hitelevédő Egyletet kell mint telekkönyvi gondviselőt (1410/1926. M. E. számú rendelet 80. §-a) bejegyezni.

Az árfelosztást az OHE foganatosítja akkor is, ha az értékesítést más szerv vagy személy végezte is.

Ez a § ugyan akként rendelkezik, hogy a befolyt összegeket a kényszeregyességi iratokból kitűnő jogosult hitelezők között kell felosztani, a külön kielégítésre, valamint az előnyös kielégítésre jogosultaknak sérelme nélkül, ezeket a rendelkezéseket azonban kiegészítik a 7. § rendelkezései, amelyek szerint az úgynevezett új hite-

lezők, tehát a kényszeregyességi eljárás megindítása után követelést szerzett hitelezők követeléseit is a 7. §-ban meghatározott feltételekkel az értékesítési eljárás során kell kielégíteni, a felosztás hatálya tehát az utóbbiakra is kiterjed.

A kifogásolt vagy egyébként vitás vagy bizonytalan követelések fedezetére szükséges összeg visszatartása nem minden esetben foglal helyet, hanem csak akkor, ha a hitelező a felosztás előtt kimutatja, hogy pert indított a követelés iránt és ha a biztosítást kérelmére, követelése valószínűsítése alapján a bíró végzéssel elrendeli.

Ha nincsenek kifogásolt, vitás vagy bizonytalan követelések, úgy természetesen a felosztást nyomban lehet foganatosítani

Fontos rendelkezést tartalmaz e § utolsó rendelkezése. Amennyiben a külön kielégítésre jogosult hitelező követelését a kényszeregyességi eljárás során mint kényszeregyességi hitelező is érvényesítette és a kényszeregyességi eljárás során, de nem a külön kielégítési alapból, hanem az adós egyéb vagyonából nyert kielégítést, méltányos, hogy a külön kielégítési alap tekintetében az ilyen hitelező joga átszálljon a többi jogosult hitelezőre, éspedig azon összeg erejéig és abban az arányban, amelyben a külön kielégítésre jogosult hitelező ily módon kielégítést kapott. Telekkönyvi jelzálogjog, mint külön kielégítési alap ez okból való részleges átszállása esetében, nem az összes hitelezőket kell bejegyezni, hanem az Országos Hitelvédő Egyletet, éspedig gondviselőként. Gondviselői jogkörének tartalmát illetően irányadó az 1410/1926. M. E. számú rendelet 80. §-a, amely szerint hatásköre arra terjed ki, hogy a hitelezőket jogosító és kötelező hatállyal a jelzálogjog tekintetében meghatározott rendelkezéseket tehessen és a jelzálogjogok érvényesítésénél és törlésénél a hitelezők helyett eljárasson. Kérdés azonban, vajjon alkalmazást nyer-e a jelen § utolsó bekezdése esetében az 1410/1926. M. E. számú rendelet 80. §-a második bekezdésének az a rendelkezése, amely szerint a hitelezőket, akiknek javára a jelzálogjogot, illetőleg annak átszállását bekebelezik, a telekkönyv-

ben általánosan meg kell jelölni. A jelen § utolsó mondata szerint «hitelezőként» az Országos Hitelvédő Egyletet kell bejegyezni, nincs helye tehát a hitelezők általános megjelölésének, mert nem javukra kebelezik be a jelzálogjogot, amennyiben hitelezőként az Országos Hitelvédő Egyletet kell bejegyezni, minthogy azonban ez utolsó bekezdés első mondata szerint a külön kielégítési jog részleges átszállása mégis csak a hitelezők javára történik, a helyes bejegyzés az lesz, ha az átszállás bejegyzése az Országos Hitelvédő Egylet telek-könyvi gondviselő, mint az X. adós elleni kényszeregyességi eljárásban jogosított, külön kielégítési jogot átszállás útján szerzett hitelezők képviselője javára történik.

7. §. Az adós által a kényszeregyességi eljárás megindítása után a vagyonfelügyelő vagy az OHE hozzájárulásával kötött, az üzlet továbbfolytatásához szükséges áruvételi ügyletekből eredő követelések az értékesítési eljárás során teljes összegükben, előnyösen elégitendők ki. Az adóssal ily hozzájárulás nélkül, de egyébként hatályosan kötött ügyletekből eredő követeléseket egyébként a jelen rendelet alapján folyó értékesítési eljárás alatt foganatosított felosztásnál a kényszeregyességi hitelezőkkel egyenlő mértékben kell kielégíteni. Az adós kötelezettsége a kényszeregyességi hitelezők kielégítést nem nyert követeléseire nézve a kényszeregyességben megállapított mértékig, az új hitelezőkkel (4. §) szemben pedig kielégítést nem nyert követeléseik egész összege erejéig továbbra is fennmarad.

Ezek a rendelkezések nem érintik a szolgálati jogviszonyból eredő követelések kielégítésére fennálló szabályokat.

Amint a bevezetésben kiemeltük, ez a rendelet ebben a §-ban tüzetesen szabályozza az új hitelezők kielégítésének módját is abban az esetben, ha a bíróság értékesítési eljárást rendelt. Az értékesítés az adós igénybevehető minden vagyónára kiterjed és amennyiben az egység eltérő megállapodásokat nem tartalmaz, kiterjed minden olyan vagyontárgyára, amelyhez az értékesítés befejezéséig jut.

Ehhez képest az értékesítés körébe tartoznak azok a vagyontárgyak is, amelyekhez a kényszer-egységi adós a kényszerseregységi eljárás megindítása után jutott.

Ezek az új hitelezők tehát általában jogosan igényelhetik, hogy itt kielégítést nyerjenek, de nem minden esetben. Előnyösen kell kielégíteni a vagyonfelügyelő vagy az Országos Hitelvédő Egylet hozzájárulásával kötött, az üzlet továbbfolytatásához szükséges áruvételi ügyletekből eredő követeléseket, és pedig teljes összegükben, mert ezek az árak gyarapították az adós árukészletét vagy egyébként vagyona növelésére szolgáltak.

Más a helyzet azoknál az ügyleteknél, amelyeket az adós ily hozzájárulás nélkül kötött, feltéve, ha ezek az ügyletek az alaprendelet 20. §-ának rendelkezései értelmében hatályosak; az ily hatályos, de a vagyonfelügyelő vagy az OHÉ hozzájárulása nélkül kötött ügyletekből eredő követeléseket az értékesítési felosztásnál nem lehet kedvezőbb elbánásban részesíteni, mint a kényszerseregységi hitelezőket, és így csak azokkal egyenlő mértékű, vagyis a kvótában exponált kielégítésre tarthatnak igényt a felosztás alkalmával, de természetesen ezek a követelések egyébként nem esnek a kényszerseregység joghatálya alá és így az ilyen új hitelezők kvótával ki nem elégített többi követelése az eljárásen kívül továbbra is fennáll az adós ellen.

Az értékesítési eljárás csak a befolyt összeg mértékéig, határáig desobligálja az adóst, a kvóta ez úton ki nem elégített része erejéig felelőssége továbbra is fennmarad. Az új hitelezőkkel szemben 100 %-ig terheli felelősség.

A § második bekezdése akként rendelkezik, hogy az első bekezdés rendelkezései nem érintik a szolgálati jogviszonyból eredő követelések kielégítésére fennálló szabályokat.

Az 1410/1926. M. E. számú alaprendelet 54. §-ának második bekezdése szerint az egyességi eljárás nem érinti azokat a szolgálati viszonyokat, amelyek az egyességi eljárás megindítása ellenére is folyamatban maradtak. Ezeket tehát ki kell teljes összegükben elégtetni.

A fenn nem maradt, felmondott szolgálati alkalmazások körében irányadó e rendelet 55. §-ának első bekezdése 2. pontjában foglalt az a rendelkezés, amely szerint az eljárás megindítását közvetlenül megelőző egy évre hátralevő és a törvényes felmondási időre járó fizetések és munkabérek, úgyszintén azok a követelések, amelyeket más külön jogszabály csőd vagy végrehajtás esetére ezekkel egyenlő vagy előnyösebb sorrendben kielégítendőként mond ki, előnyös kielégítésben részesülnek, vagyis teljes összegű kielégítésben.

Az 1910/1920. M. E. számú rendelet alapján a kereskedősegéd, valamint az ipari és kereskedelmi vállalatok tisztviselője csődönkívüli kényszer-egység esetében előnyös kielégítést követelhet a szolgálati viszonyból származó oly követeléseikre nézve, amelyek az 1910/1920. M. E. számú rendelet alapján támaszthatók, vagyis az e rendelet alapján felmondási időre járó illetmények és az ezen a rendeleten alapuló végkielégítések a szolgálatadó kényszerszegységében vele szemben előnyös kielégítésre tarthatnak számot.

Az 1410/1926. M. E. számú rendelet 54. §-ának első bekezdése értelmében az egyességi eljárás nem érinti az adósnak az eljárás megindítása után végzett hatályos jogselekményeiből eredő követeléseket, természetesen tehát, hogy e § első bekezdésének első mondata előnyös kielégítést biztosít a vagyonfelügyelő vagy az OHE hozzájárulásával kötött árúvételekből származó követeléseknek. A második mondat rendelkezése azonban az alaprendelet idézett 54. §-beli ama rendelkezését, hogy az adósnak az eljárás

megindítása után végzett hatályos jogcselekményeiből eredő követeléseket nem érinti az eljárás, szűkíti, amennyiben az első mondatban szabályozott körön kívül az új ügyletekre, amennyiben azok hatályosan is jöttek létre, a kényszerszegyességi eljárási értékesítési felosztás során már csak kvótális kielégítést biztosít.

Ha nincs értékesítési eljárás, természetesen áll az idézett alapelrendelet 54. §-ának idézett rendelkezése.

8. §. Az értékesítő szerv feladata, hogy az adós vagyonát biztosítsa, fenntartásáról, esetleg gyümölcsöztetéséről az értékesítésig gondoskodjék, a vagyont értékesítse és az értékesítéssel kapcsolatos szerződési okiratokat aláírja. Az értékesítő szerv e végből az adós vagyonát birtokába és kezelésébe veszi.

Az adós vagyonához tartozó követelések és jogok érvényesítése végett az értékesítő szerv pert indíthat, az adós vagyonát érintő ily perekben pedig az értékesítési eljárás hatályának tartama alatt jogosult az adós helyett erre irányuló külön megbízás nélkül is eljárni.

Értékesítő «szerv» alatt az értékesítéssel megbízott személyt is kell érteni. (L. az 5. § első bek. első mondatát.)

Az értékesítő szervnek e § alapján arra is joga van, hogy például az adós házát, amennyiben az értékesítési határozat értelmében az eladandó, eladván, az adás-vételi szerződést mint eladó aláírja.

Az adós vagyonának birtokba és kezelésbe vételét az értékesítő szerv eszközli. A jelen rendelet értelmében azonban, ha az adós vagyonát értékesítés végett akár önkéntesen, akár bírói kényszerítő határozat folytán a hitelezők rendelkezésére bocsátotta, az ezt kimondó bírói hatá-

rozat jogerőre emelkedésétől számítva az adós ezzel a vagyonával már nem rendelkezhetik, mert az a hitelezők rendelkezésére van bocsátva, ha nincs is általuk valósággal átvéve. Ettől az időponttól tehát a rendelkezési jog már a hitelezőket illeti, természetesen az értékesítési határozatnak megfelelően. Mindaddig, amíg az értékesítő szerv az adós vagyonát birtokába és kezelésébe nem veszi, a rendelkezésre bocsátottságra tekintettel ebben az intervallumban sem rendelkezhetik szabadon az adós ezzel a vagyonnal, de célszerű lesz ezt a kérdést mindenkor szabályozni az értékesítő határozatban.

A § második bekezdése értelmében az értékesítő szerv saját nevében indíthat keresetet és az alperes adóst külön megbízás nélkül is képviseli.

9. §. Az értékesítést foganatosító szerv díjára és költségére nézve a 210/1928. M. E. számú rendelet 2. §-ában, a külön eljárási költségre nézve a 36,000/1927. I. M. számú rendeletben foglalt rendelkezések állanak. A vagyonfelügyelőt az értékesítésnél kifejtett ellenőrzésért a 210/1928. M. E. számú rendelet 2. §-ában meghatározott díjtételek egyharmadának megfelelő összeg illeti.

Az értékesítést foganatosító «szerv» alatt az értékesítéssel megbízott személyt is kell érteni. (L. az. 5. § első bek. első mondatát.)

Az értékesítő szervet a 210/1928. M. E. számú rendelet értelmében a vagyon értékesítéséből befolyt összeg után megillető díj és költség összege nem haladhat meg 80,000 pengőig 1%-ot, 200,000 pengőig 0.75%-ot, 500,000 pengőig 0.50%-ot, 500,000 pengőn felül 0.35%-ot.

A díj és költség összegét ezeken a határokon belül a kényszeregyességi bíró állapítja meg; ezenfelül az Országos Hitelvédő Egylet kérelmére a bíróság kivételes esetben rendkívüli készkiadást is megállapíthat, ha azt találja, hogy ez a kiadás az előnyösebb értékesítés elérése végett szükséges volt.

Külön eljárási költség címén a 36,000/1927. I. M. számú rendelet értelmében az értékesítési eljárás során elért összeg után az eljáró királyi törvényszék elnökénél félszázalék külön eljárási költséget kell leróni, amelyet az értékesítő szerv a vételárból mindent megelőzően köteles levonni és beszolgáltatni.

A vagyonfelügyelőt az értékesítésért kifejtett ellenőrzésért az Országos Hitelvédő Egylet javára a 210/1928. M. E. számú rendeletben megállapított, előbb ismertetett díjtételek egyharmadának megfelelő összeg illeti.

III. Vegyes és záró rendelkezések.

10. §. Az 1410/1926. M. E. számú rendelet 84. §-ának 1. bekezdése hatályát veszti és helyébe a következő rendelkezések lépnek:

Az eljárást rendszerint nem lehet befejezetté nyilvánítani, mielőtt az adós az egyességben vállalt kötelezettségének eleget tett vagy mielőtt az adós minden igénybevehető vagyonát értékesítették. Korábban is befejezetté lehet azonban nyilvánítani az eljárást — a jelen rendelet 5. §-ának utolsó bekezdésében meghatározott eseten felül — a következő esetekben:

1. ha a 6340/1927. M. E. számú rendelet alapján kikötött értékesítés gyakorlásáról való lemondást a bíróságnak bejelentik, vagy

2. ha a 6340/1927. M. E. számú vagy a jelen rendelet alapján az egyességben értékesítést nem kötöttek ki és az egyesség megkötésétől számítva nyolc hónap, legalább 60 % felajánlása esetében pedig másfél év eltelt, vagy

3. ha a 6340/1927. M. E. számú vagy a

jelen rendelet alapján az egyességben értékesítést nem kötöttek ki és a végrehajtást a 11. § alapján el kell rendelni.

Azt, hogy az adós az egyességben vállalt kötelezettségének eleget tett, vagy, hogy az adós minden vagyonát értékesítették, az OHE bizonyítványával kell tanusítani.

Az 1410/1926. M. E. számú rendelet 6. §-a 2. bekezdésének 1. pontjában, illetőleg 81. §-a alapján megállapított fizetési határidőt az egyességet jóváhagyó végzés jogerőre emelkedésének napjától kell számítani, valamint ugyanez az időpont irányadó a 48., 55. és 56. §-ban említett fizetési kötelezettségek tekintetében is; az idézett rendelet 35. §-ának 2. bekezdésében «az egyességi eljárást befejezetté nyilvánítja» szavak helyébe a következő szavakat kell tenni: «a végzést jogerősnek mondja ki».

Az 1410/1926. M. E. számú rendelet 22. §-ának 1. bekezdésében «Az eljárás befejezetté nyilvánításának» szavak helyébe «Az egyesség jogerős jóváhagyásának» szavakat, 84. §-ának a 6340/1927. M. E. számú rendelet 5. §-ával kiegészített 2. bekezdésében «az eljárás befejezetté nyilvánítása» szavak helyébe «az egyességet jóváhagyó végzés jogerőre emelkedése» szavakat kell tenni.

Az egyességet jóváhagyó végzést jogerőre emelkedése után, az eljárást befejezetté nyilvánító végzést pedig meghozatala után haladéktalanul közzé kell tenni a Budapesti Közlönyben.

Az eljárást befejezetté nyilvánító végzés közzététele előtt nem állanak be azok a

jogkövetkezmények, amelyek az 1410/1926. M. E. számú rendelet 79. §-ának 1. bekezdése értelmében az adós késedelméhez fűződhetnek.

Ez a rendelkezés nem csupán kereskedő és iparos ellen, hanem bárki ellen folyamatba tett csődönkívüli kényszeregyességi eljárásban is alkalmazást nyer, éppúgy, mint a 11., 14. és 15. § rendelkezése is.

Míg az 1410/1926. M. E. számú rendelet 84. §-a szerint az eljárást befejezetté kellett nyilvánítani, ha az egyességet jóváhagyó végzés jogerőre emelkedett, addig ezután a befejezetté nyilvánítás kitolódik, éspedig a jelen § rendelkezései értelmében.

Kitolódna ennek folytán a fizetési határidők is. Ebben a tekintetben utalunk a bevezetésben kifejtettekre.

11. §. Ha értékesítés nincs elrendelve, a kényszeregyesség jóváhagyása után már a befejezetté nyilvánítás előtt is lehet a kényszeregyességi bíróságnál végrehajtási kérelmet előterjeszteni. A kérelem következtében, ha a bíróság szükség esetében a periratok megszerzése után úgy látja, hogy a végrehajtást el kellene rendelni, a kényszeregyességi eljárás hatálya alá eső hitelezőknek, az adósoknak, valamint az OHE-nek meghallgatására tárgyalást tűz ki. A tárgyaláson a hitelezők az értékesítési eljárás elrendelését kérhetik. Ha ily kérelmet nem terjesztenek elő vagy a bíróság a kérelemnek helyet nem ad, az eljárást befejezetté kell nyilvánítani és a végrehajtás elrendelése iránti kérelem tárgyában kell határozni. Egyebekben az értékesítési el-

járás elrendelésére ebben az esetben is a 3. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

Ha végrehajtást az első bekezdésben foglalt rendelkezések ellenére rendeltek el, a végrehajtást elrendelő végzést bármely érdekelt fél kérelmére vagy hivatalból is hatályon kívül kell helyezni.

Az 1410/1926. M. E. számú rendeletben említett szervek ellenőrzési jogának (27., 43., 46., 50. és 51. §) gyakorlása az egyességet jóváhagyó végzés jogerőre emelkedésével megszűnik, kivéve ha a felek az egyességben másképp egyeztek meg.

Ha értékesítés van elrendelve, végrehajtásnak természetesen az értékesítés lebonyolításáig nincs helye.

Ha azonban értékesítést nem rendelt a bíróság, önként következik, hogy a kényszeregyesség jóváhagyása után a 10. §-ban megállapított befejezetté nyilvánítási időpontok előtt is módot kell adni a hitelezőnek, hogy a mulasztó adós ellen végrehajtási kérelmet terjesszen elő.

Zavarok elkerülése végett úgy rendelkezik ez a §, hogy az ilyen végrehajtási kérelmet nem a végrehajtás elrendelésére egyébként hivatott bíróságnál kell előterjeszteni, hanem a kényszeregyességi bíróságnál.

Minthogy azonban a hitelezők a befejezetté nyilvánításig mindig kérhetnek értékesítést, kivéve ha erről lemondottak, módot kell adni, hogy a hitelezők az új végrehajtási kérelemről értesüljenek és azzal szemben még mindig kérhessék az értékesítési eljárás elrendelését.

Ennek részletes szabályait állapítja meg a jelen §.

A § utolsó bekezdése szerint az eljáró hitelvédő egylet vagy az általa kijelölt szerv, avagy személy, a vagyonfelügyelő, az ellenőrző biztos és az ellenőrző bizottság ellenőrzési joga, kivéve ha a felek az egyességben másképp egyeztek meg,

az egyességet jóváhagyó végzés jogerőre emelkedésével megszűnik.

A megszűnés hatálya azonban csupán az ellenőrzési jogra terjed ki, de nem érinti az értékesítési eljárás során az értékesítő szerv vagy a vagyongazdálkodó részére biztosított jogkört.

12. §. Ez a rendelet nem érinti a Pénzügyintézeti Központ közvetítésével létrejött egyességekre fennálló jogszabályokat.

Nem nyernek továbbá alkalmazást ennek a rendeletnek rendelkezései az ipari jelzálogadósok az 1928 :XXI. törvények értelmében jelzálogjoggal terhelt vagyontárgyaira sem.

E § szerint a Pénzügyintézeti Központ közvetítésével létrejött egyességekre és az ipari jelzálogadós jelzálogjoggal terhelt vagyontárgyaira ennek a rendeletnek egyetlen rendelkezése sem nyer alkalmazást. Ezekre tehát a fennálló eddigi jogszabályok irányadók.

13. §. Az 1410/1926. M. E. számú rendelet 25. §-a értelmében az Országos Hitelvédő Egylet felett fennálló főfelügyelet körében teljesített ügykezelési vizsgálatnál meg kell állapítani, hogy a részére járó költségek befolyt összege a szükségletek kielégítésére szükséges összeget nem haladja-e meg. Az igazságügyminiszter a költség címén járó összegek százalékát a megállapításhoz képest szükség esetében mérsékli.

Ez a § csak az alaprendelet 25. §-ában az OHE felett megállapított felügyeleti hatáskört magyarázza.

14. §. Az 1410/1926. M. E. számú rendelet 32. §-ának utolsó mondata és 33. §-ának a 2180/1927. M. E. számú rendelettel beiktatott

utolsó bekezdése akként módosul, hogy az értesítés kézbesítés helyett egyszerű levélnek postára adásával is történhetik, az értesítés lényeges tartalmát azonban egyidejűen a Budapesti Közlönyben is hivatalos hirdetésként közzé kell tenni.

Az itt foglalt rendelkezések értelmében az 1410/1926. M. E. számú alaprendelet 32. §-ának s módosított 33. §-ának az a rendelkezése vesztí hatályát, hogy az értesítésnek ajánlott levélben kell történnie. Ezt ezután egyszerű levélnek postára adása és az értesítés lényeges tartalmának egyidejű hirdetményi közlése pótolja.

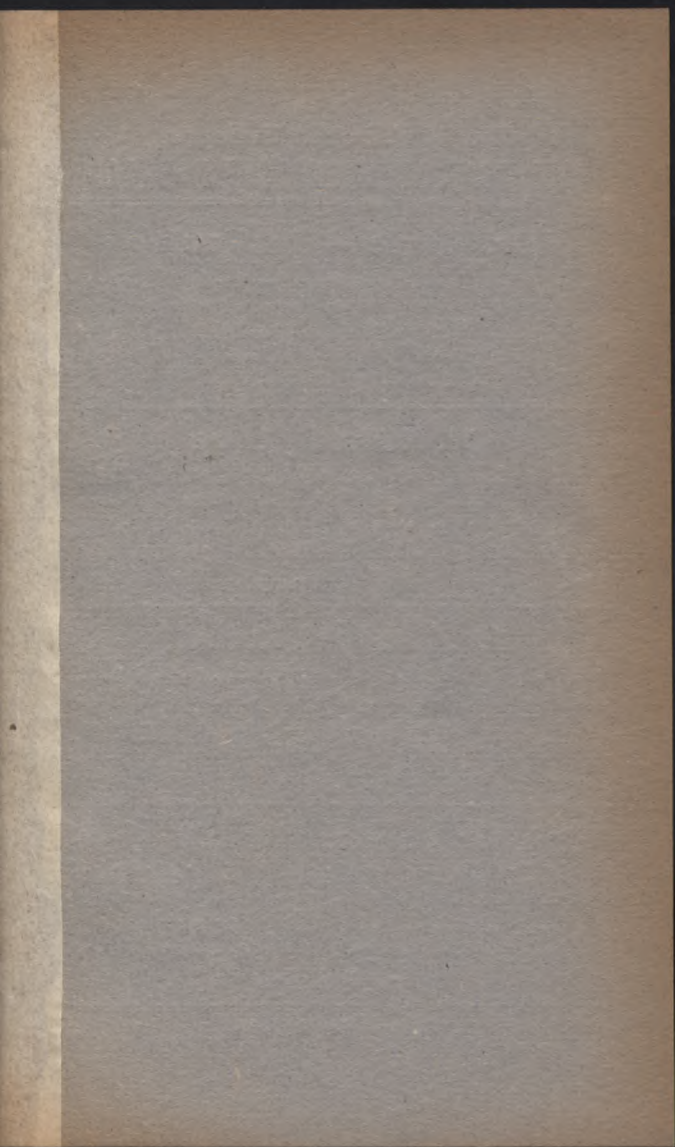
15. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya csak az életbelépés után beadott kérelemre megindított ügyekre terjed ki.

Az 1931. február 13-iki minisztertanácsban kelt rendelet kihirdetésének napján (Budapesti Közlöny 1931. évi február hó 20-án megjelent 41. száma), vagyis az 1931. évi február hó 20. napján lépett életbe, de hatálya csak az e nap után beadott kérelemre megindított ügyekre terjed ki.

TARTALOMMUTATÓ.

	Oldal
<i>Bevezetés</i>	3
<i>A csődönkívüli kényszeregyességi eljárásban az egyességi ajánlatra és az értékesítésre vonatkozó szabályok kiegészítése tárgyában 850/1931. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet :</i>	
I. Kényszeregyességi eljárás az adós vagy- nának értékesítés végett igénybevétele- vel	25
II. Eljárás az értékesítés és a befolyt vételár felosztása tárgyában.....	35
III. Vegyes és záró rendelkezések	46

Franklin-Társulat Budapest
MAGYAR TÖRVÉNYEK ZSEBKIDÁSAI

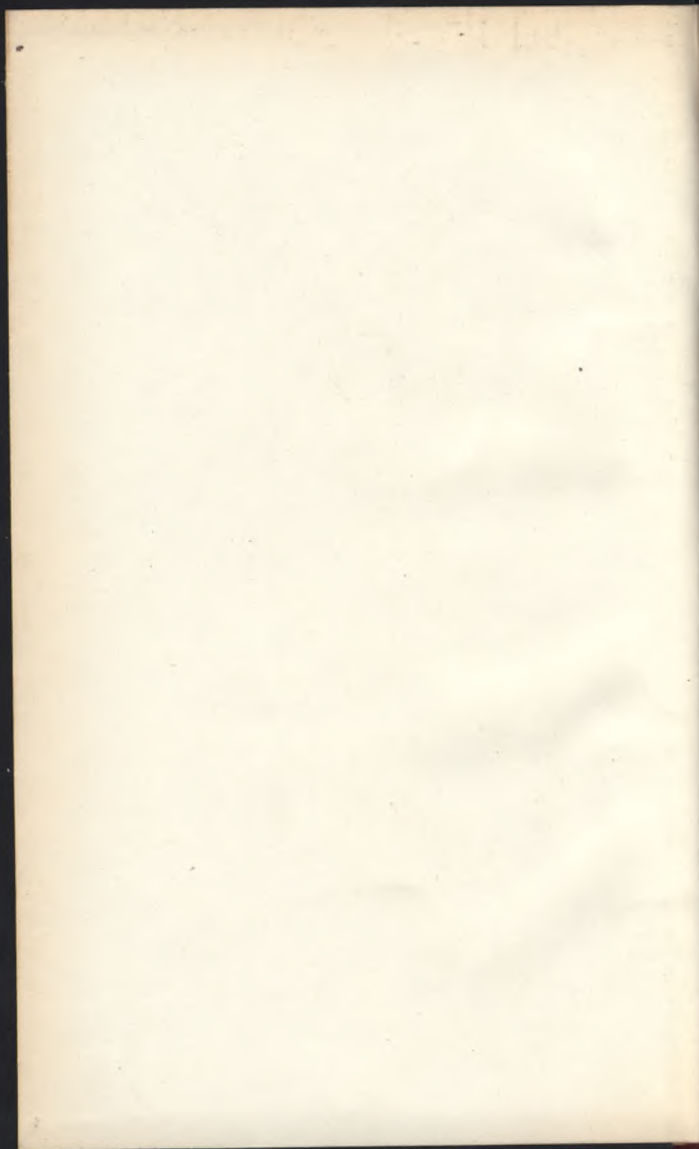
Dr. Kovács—Dr. Paulay
**A törvénykezés egyszerűsítéséről szóló
1930:XXXIV. t.-cikk**
Ára 7 pengő

Dr. Némethy Imre
**A közhasználatú gépjárművállalatokról
szóló 1930:XVI. t.-cikk magyarázata**
Ára 7 pengő

Dr. Sándorfi Kamill
**A csődönkívüli kényszeregyességi eljárás
bírói gyakorlata**
Ára 7 pengő

Dr. Sándorfi Kamill
**A korlátolt felelősségű társaságról és
a csendes társaságról szóló 1930:V. t.-cikk**
Ára 7 pengő

1939 MÁJ. - 1.

